

Dato: 11. november, 2011

Referat fra 1. møde i kostrådsformuleringsgruppen d. 26. oktober, 2011, afholdt i Fødevarestyrelsen

Deltagere

Tatjana Hejgaard fra Sundhedsstyrelsen, Gitte Laub Hansen fra Kræftens Bekæmpelse, Charlotte Kira Kimby fra Hjerteforeningen, Lisa Heidi Witt fra Diabetesforeningen, Charan Nelander fra Komiteen for Sundhedsoplysning, Joan Preisler fra FDB, Judi Olsen og Camilla Blicher Lærke fra Kost- og Ernæringsforbundet, Winnie Pauli fra Landbrug & Fødevarer, Ginny Rhodes fra Foreningen af Kliniske Diætister, Gitte Gross fra DTU Fødevareinstituttet, Bente Stærk, Else Molander, Gregers Hummelose og Trine Grønlund Nielsen fra Fødevarestyrelsen, Ernæring.

Oplægsholder: Madda Henry Magbity fra Metropolitan University College

Afbud

Dagsorden

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden
2. Gennemgang af kommissoriet for kostrådsformuleringsgruppen
3. Madda Henry Magbity: Review of nutrition recommendations and its scope to public health nutrition in reaching their target.
4. Diskussion: Hvilke erfaringer har gruppen med at formulere kostråd?
5. Diskussion: Hvilke erfaringer (gode og dårlige) har vi med at formidle de nuværende kostråd?
6. Diskussion: Hvad ser gruppen som vigtig viden at finde frem/samle sammen som grundlag for formulering af kostrådene?
7. Hvordan arbejder vi fremadrettet i gruppen?
8. Eventuelt
9. Næste møde

Ad 1: Velkomst og godkendelse af dagsorden

Else Molander (formand) bød velkommen og gennemgik historikken omkring evidensgrundlaget for de gældende danske kostråd. Bemærker at der er en vigtig skillelinje mellem DTU Fødevareinstituttets risikovurdering og Fødevarestyrelsens efterfølgende risikohåndtering. Fortæller herefter om den netop nedsatte nye Evidensgruppe og deres opgave med at udarbejde en ny rapport, blandt andet med udgangspunkt i den norske rapport ”*Kostråd for å fremme folkehelsen og forebygge kroniske sykdommer*” fra januar 2011. Link til den [norske kostrådsrapport](#) og den [norske kostrådsbrochure](#).

Ad 2: Gennemgang af kommissoriet for kostrådsformuleringsgruppen

Bente Stærk gennemgik kommissoriet for formuleringsgruppen og påpegede, at gruppen skal formulere de kommende kostråd, og sammenlignede med overskrifter til hvert kapitel i Ernæringsrådets og DTU’s rapport fra 2005. Den rapport DTU udarbejder i evidensgruppen er således det videnskabelige grundlag herfor. Bemærker vigtigheden af afprøvning af formuleringerne inden offentliggørelse samt at dette også omfatter en høringsproces.

Ad 3: Madda Henry Magbity: Review of nutrition recommendations and its scope to public health nutrition in reaching their target

Præsentation af rapporten *Review of nutrition recommendations and its scope to public health nutrition in reaching their target* v/ Madda Henry Magbity, Metropolitan University College. Præsentationen konkluderede blandt andet, at det er meget sparsomt med undersøgelser og evidens for, hvordan befolkningen/forbrugerne opfatter og omsætter kostråd til praksis. Der var efterfølgende konsensus blandt gruppens medlemmer om vigtigheden af, at teste kostrådene på brugerne og i muligt omfang få udarbejdet undersøgelser af forbrugernes forståelse af de nuværende kostråd, fx fra et antropologisk ståsted.

./. Præsentationen og rapport udsendes sammen med referat.

Det blev påpeget, at det er vigtigt at gruppen husker at involvere alle parter når vi formulerer kostråd, for i videst muligt omfang at sikre disse parter forpligtigelse og engagement i brugen af rådene.

Gregers Hummelose præsenterede herefter kort de væsentligste konklusioner fra 1. møde i evidensgruppen den 10. oktober 2011. EFSA rapporten ”*Scientific Opinion on establishing Food-Based Dietary Guidelines*” og oversigt over kostråd i forskellige lande udleveret.

./. Endeligt referat af 1. møde i evidensgruppen udsendes sammen med referat.

Trine Grønlund Nielsen opsummerede i forlængelse heraf konklusionerne fra Kick-off mødet den 25. maj, 2011.

./. Præsentation udsendes sammen med referat.

Ad 4: Diskussion: Hvilke erfaringer har gruppen med at formulere kostråd?

Gruppen snakkede om tidligere erfaringer med at arbejde med formulering af kostråd. Flere nævnte, at det er vigtigt, at de bliver forankret hele vejen rundt. Både i form af høring hos erhvervet og hos politikerne. Endvidere at der i formuleringsgruppen er konsensus om:

- At det er centralt, at de beslutninger der træffes bliver fulgt op, så der sikres fremdrift
- At holde fast i de beslutninger vi træffer
- At der udarbejdes en tidsplan som følges
- At der foreligger referat/resumé, som grundlag for næste møde

Winnie Pauli fra Landbrug og Fødevarer (L&F) orienterede om den interne gruppe i L&F, som skal sikre, at deres repræsentant i formuleringsgruppen har et bredt mandat. Endvidere at L&F i hendes eventuelle fravær vil være repræsenteret v./ Grethe Andersen.

Else Molander påpegede, at hun ønsker en meget åben proces. Bemærker at referater og andet materiale vedr. arbejdet i formuleringsgruppen løbende lægges ud på altomkost.dk så processen bliver gennemsigtig og åben af alle.

Gitte Laub bemærkede afslutningsvis, at kostråd og kostmodeller udarbejdet gennem de sidste mange år kan være interessante for formuleringsgruppens arbejde samt, at disse i relevant omfang vil blive distribueret til formuleringsgruppens medlemmer til generel oplysning.

BESLUTNING: Gitte Laub sender tidligere kostråd og kostmodeller ud til gruppen inden næste møde

Ad 5 & 6: Diskussion: Hvilke erfaringer (gode og dårlige) har vi med at formidle de nuværende kostråd & Hvad ser gruppen som vigtig viden at finde frem/samle sammen som grundlag for formulering af kostrådene?

Gruppen talte om at flere af rådene ikke var lette at formidle, fx rådet om kulhydrater. Det blev nævnt at det er en dårlig ide at have mere end et råd indenfor hvert råd, som det fx i dag er tilfældet for ”spis varieret og bevar normalvægten”. Endvidere, at det er svært at sige noget om hvordan folk opfatter og fortolker rådene, da der ikke er lavet nogle undersøgelser af det. Et speciale ved KU LIFE har fundet, at der er nogle befolkningsgrupper, der ikke har forståelse for at frost grønsager, grønsager på dåse mv. tæller med i 6 om dagen anbefalingen. Sådanne forskelligartede opfattelser søges afdækket i en undersøgelse, der laves af FDB analyse.

Formanden bemærkede, at der er afsat 500.000 kr. til arbejdet i formuleringsgruppen og at dele af disse midler skal benyttes til indsamling af viden om netop befolkningens opfattelse og forståelse af budskaberne i kostrådene samt til at afprøve de nye kostråd. Derudover er der behov for mere viden om hvordan borgerne agerer, når de kender kostrådene og om hvordan kostrådene bedst spredes til befolkningen anno 2012. Gruppen vurderer, at en antropologisk undersøgelse vil kunne bidrage med nyttig viden om befolkningens forståelse og efterlevelse af kostrådene. L&F oplyste, at de måske vil være interesseret i at medfinansiere en sådan undersøgelse. FDB-analyse oplyste, at de eventuelt i deres analyser vil kunne medtage spørgsmål om forståelsen, såfremt formuleringsgruppen kan formulere nogle spørgsmål.

BESLUTNING ANG. FDB ANALYSE: FVST laver udkast til spørgsmål medio november, 2011, der kan indgå i FDB analyse og sender disse til Joan Preisler, FDB.

BESLUTNING ANG. ANTROPOLOGISK ANALYSE: FVST undersøger muligheden for at få i gang sat en sådan analyse evt. et fælles projekt med L&F i løbet af november, 2011

Gruppen diskuterede generelt ønsker til udformning af nye råd. Der var overvejende stemning for, at antallet af kostråd i videst muligt omfang skulle begrænses. Samtidigt er det også vigtigt, at alle væsentlige elementer medtages. I den sammenhæng nævnes anprisningsforordningen som siger, at man gerne må formidle gængse kostråd, hvilket i de nuværende kostråd også indbefatter teksten i den røde boks i tilknytning til selve overskriften. Der kan derfor være god grund til at opretholde relativt mange kostråd, eller måske have underpunkter til færre kostråd. Kostrådene må naturligvis ikke være vildledende.

Det er endvidere påpeget, at det er afgørende, at rådene er lette at kommunikere. Samtidig bør man i formuleringen af rådene forsøge at fremhæve de positive sider og ikke de negative sider ved fødevarer, – altså færre ”spar på” og ”minus” – råd. Derved medtænkes også det psykologiske perspektiv, da ”negative anprisninger” af enkelte fødevarer eller fødevaregrupper risikerer at skabe en modreaktion hos forbrugerne. Dette tankesæt er i øvrigt i overensstemmelse med internationale anbefalinger på området. Endeligt diskuteres det hensigtsmæssige ved brugen af ”bydeform” i forbindelse med kostråd. Gruppen diskuterede om bydeform overhovedet blev forstået som vejledning, eller føler nutidens befolkning sig talt ned til og dermed ignorere en bydeform.

Gruppen diskuterede muligheden for at udarbejde en prioriteret liste over råd og så vælge fx 5 ud som der kunne arbejdes med i nogle år, hvorefter fokus rykkes til nogle andre råd. På den måde kunne man holde det mere simpelt. Den metode gør det lettere at kommunikere rådene, men det kan også betyde at der fx undervisningsmaterialer bliver fokuseret på nogle enkelte råd og ikke helheden. Bente Stærk (Fødevestyrelsen) understregede i forlængelse heraf, at Fødevestyrelsen som offentlig myndighed har en forpligtigelse til at ”fortælle hele historien”, men at ressourcer og indsats naturligvis kan fokuseres henover tid. Der er bred enighed om, at hovedbudskaberne skal være forankret solidt i evidensen og budskaberne være så simple som muligt.

Tatjana Hejgaard (Sundhedsstyrelsen) ønskede afslutningsvis at få bekræftet, at der fortsat vil være fokus på vigtigheden af fysisk aktivitet og fysisk aktivitets selvstændige positive indflydelse på sundheden og at dette budskab finder sin naturlige placering i de fremtidige kostråd. Formanden bekræftede, at rådet om motion medtænkes i arbejdet og medtages i de fremtidige kostråd, eventuelt let omskrevet, da det skal følge Sundhedsstyrelsens kommende retningslinjer, der offentliggøres ultimo 2011.

Ad 7: Hvordan arbejder vi fremadrettet i gruppen?

BESLUTNING: *Inden 1. januar, 2012 bedes gruppen vende tilbage med ideer til analyser, og gerne give en tilbagemelding hvis de har noget liggende om viden om hvor kostrådene er afprøvet.*

BESLUTNING: *Gruppens medlemmer opfordres til at foreslå relevante fagpersoner indenfor fx formidling og kommunikation, som kan kvalificere arbejdet og det endelige resultat. Forslag modtages af sekretariatet senest 15. januar, 2012.*

BESLUTNING: *Sekretariatet udarbejder skemaer, der viser hvornår der er høringer. 1. høringsrunde forventes afholdt medio 2012, hvor også 5. udgave af De Nordiske Næringstofanbefalinger præsenteres første gang. Skema udsendes medio januar, 2012*

Ad 8: Eventuelt

Der var ingen bemærkninger til dette punkt på dagsordenen

Ad 9. Næste møde

Det aftales at næste møde afholdes i februar 2012.

BESLUTNING: *Sekretariatet udsender forslag til mødedatoer medio november, 2011.*